

1. Inleiding

Infrastructurele kunstwerken spelen een belangrijke rol in de verkeersstructuur. Om problemen op het terrein van bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid te voorkomen, is het van belang dat deze kunstwerken goed beheerd en onderhouden worden. In ieder geval dient de technische kwaliteit van kunstwerken te voldoen aan de wettelijke norm voor constructieve veiligheid. Of dat het geval is en/of er eventueel onderhoudsmaatregelen nodig zijn, wordt bepaald aan de hand van inspecties. De inspectieresultaten vormen de basis voor het ramen van de benodigde middelen voor het dagelijks en groot onderhoud en eventuele vervanging van de kunstwerken.

De Zuidelijke Rekenkamer deed in 2012 ook al een onderzoek naar het beheer en onderhoud van de kunstwerken in Noord-Brabant. Hieronder beschrijven we eerst ons eerdere onderzoek, en vervolgens lichten we doel en opzet van ons nieuwe onderzoek toe.

2. Onderzoek Zuidelijke Rekenkamer in 2012

In 2012 heeft de Zuidelijke Rekenkamer onderzoek verricht naar het beheer en onderhoud van kunstwerken in de provincie Noord-Brabant. We hebben in dat onderzoek gekeken naar de sturing en uitvoering van, en de verantwoording over dit beheer en onderhoud door Gedeputeerde Staten.

Uit het onderzoek bleek dat de provincie niet beschikte over specifiek beleid voor de sturing en uitvoering van het beheer en onderhoud van kunstwerken en ook niet over eenduidig vastgelegde onderhoudscriteria en -normen en daarop gebaseerde beheer- en onderhoudsplannen. We concludeerden dat sturing en uitvoering van het beheer en onderhoud van kunstwerken vooral plaatsvond op basis van kennis en eigen inzichten van de betrokken medewerkers en hierover niet of nauwelijks verantwoording plaatsvond aan Provinciale Staten.

Provinciale Staten onderschreven begin 2013 de conclusies van het rapport en droegen Gedeputeerde Staten op om onze aanbevelingen uit te voeren. Deze hielden in om zo spoedig mogelijk een beleidsregel over sturing van het beheer en onderhoud van kunstwerken op te stellen en voor te leggen aan Provinciale Staten, een publiek toegankelijk monitoringsysteem te operationaliseren en in de Begrotingen en Jaarstukken, in de paragraaf 'Onderhoud Kapitaalgoederen', specifiek te rapporteren over kunstwerken.

3. Doelstelling en onderzoeksvragen

Gelet op het belang van kunstwerken en daarmee het belang van het op peil houden van de kwaliteit ervan, willen wij met ons onderzoek aanbevelingen doen aan Gedeputeerde Staten over het beheer en onderhoud van de kunstwerken, ter verbetering van de kwaliteit van deze kunstwerken.

Hiertoe onderzoeken we, in vervolg en in aanvulling op ons onderzoek uit 2012, de mate waarin de provincie Noord-Brabant erin slaagt te waarborgen dat de kwaliteit van kunstwerken, met het oog op bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid, op doeltreffende en doelmatige wijze op peil wordt gehouden en de wijze waarop daarover informatie wordt

verstrekt aan Provinciale Staten. Daarbij gaan wij ook na in hoeverre Gedeputeerde Staten de aanbevelingen van ons onderzoek uit 2012 hebben opgevolgd.

Onze centrale vraag is: *wat is de kwaliteit van de provinciale infrastructurele kunstwerken in Noord-Brabant?*

Deelvragen in het onderzoek zijn:

1. Hoe wordt er gestuurd op (de doeltreffendheid en doelmatigheid van) het beheer en onderhoud van kunstwerken?
2. Hoe vindt de uitvoering van het beheer en onderhoud van kunstwerken plaats?
3. Aan welke eisen dienen de kunstwerken te voldoen?
4. In hoeverre voldoen de kunstwerken hieraan?
5. Op welke manier worden Provinciale Staten geïnformeerd over (de doeltreffendheid, doelmatigheid en kwaliteit van) het beheer en onderhoud van kunstwerken?

4. Aanpak en afbakening

Kwaliteit van de kunstwerken

In aanvulling op ons onderzoek uit 2012 vormt de technische kwaliteit van de kunstwerken in dit vervolgonderzoek ook onderdeel van onze oordeelsvorming. Hiertoe verrichten we dossier- en veldonderzoek bij een nog nader te bepalen aantal kunstwerken. In de provincie Noord-Brabant zijn 487 kunstwerken aanwezig¹,

Objecten	Aantal
Bruggen	56
Viaducten	51
Tunnels	37
Duikers	330
Overige	13
Totaal	487

We hanteren onderstaande criteria bij de selectie van kunstwerken:

- Spreiding over het totaal areaal kunstwerken in de provincie Noord-Brabant; bruggen, viaducten, tunnels, duikers, faunavoorzieningen en overig.
- Spreiding over de categorieën behorend bij het door de provincie gehanteerde principe 'belang gestuurd onderhoud'.

Over de omvang en de invulling van de selectie vindt overleg plaats met de provincie Noord-Brabant.

Als normen voor het beoordelen van de kwaliteit van de kunstwerken gelden de bepalingen voor de technische kwaliteit, zoals opgenomen in nationale en provinciale wet- en regelgeving. Bij het onderzoek naar de kwaliteit betrekken we externe deskundigheid.

Beleid voor beheer en onderhoud

Voor het beoordelen van de wijze waarop het beheer en onderhoud van kunstwerken door de provincie plaatsvindt, kijken we naar de wettelijke grondslagen van de zorg- en onderhoudsplicht die hiervoor gelden, de uitwerking daarvan in provinciaal beleid en de organisatie van de uitvoering van dit beleid in de periode januari 2013 tot en met medio 2017.

¹ Bron: Beheerplan Kunstwerken 2015-2019, provincie Noord-Brabant

Om de kwaliteit van de informatievoorziening over het beheer en onderhoud van kunstwerken aan Provinciale Staten te beoordelen, doen we een documentanalyse. Hierbij betrekken we de begrotingen en jaarstukken die in de periode januari 2013 tot juli 2017 zijn verschenen, en de verslagen van de commissie- en/of PS-vergaderingen waarin deze documenten zijn behandeld. Ook betrekken we alle overige informatie over (het beheer, onderhoud en de kwaliteit van) kunstwerken die in de betreffende periode met PS is gedeeld in ons onderzoek.

Ontwikkelingen sinds 2012

Evenals het onderzoek uit 2012 worden de onderzoeksvragen beantwoord door middel van documentanalyse en interviews met betrokkenen binnen de provinciale organisatie. Op basis daarvan wordt de huidige situatie, eventuele veranderingen ten opzichte van het onderzoek uit 2012 en de wijze waarop Gedeputeerde Staten de aanbevelingen uit dit onderzoek hebben opgevolgd, in kaart gebracht.

5. Planning

PM.

6. Contactpersonen

Zuidelijke Rekenkamer: Alina Mengde, Bram van Oudheusden.

Provincie Noord-Brabant: Jan Maurix en Kees Kohler. Betrokken vanuit *Kennis en onderzoek*: Willem de Graaff.